

Lehtoniemi – Luontoselvitys

Kuopion kaupunki
Alueelliset ympäristönsuojelupalvelut
Maria Kröger
31.7.2017

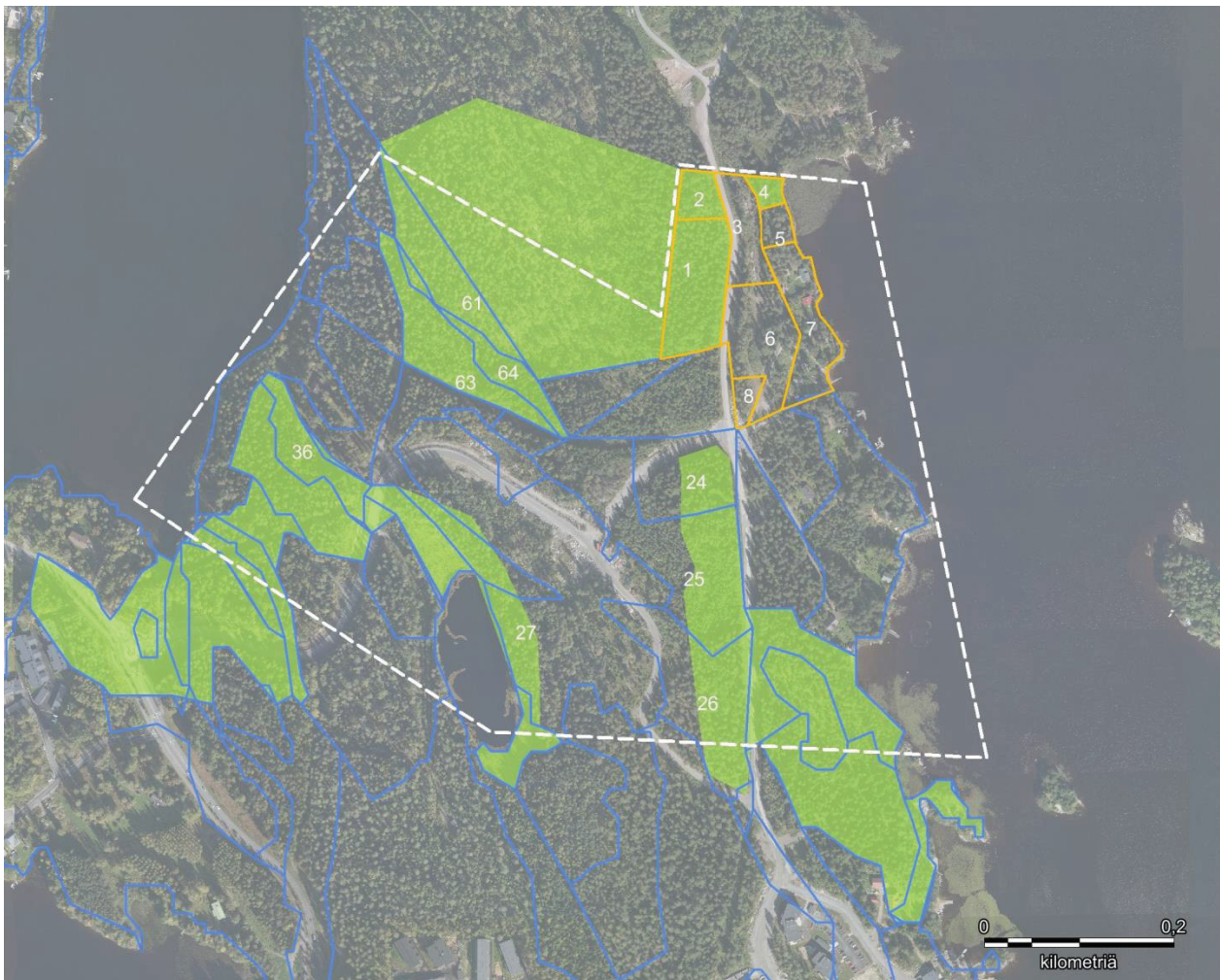
Johdanto

Raportin luontoselvitys toteutettiin Kuopion itäosassa olevassa Lehtoniemessä kaavoitusta varten. Selvityksen karkeat rajat näkyvät Kuvan 1 kartassa valkoisella valkoisella. Luontoselvitys kattaa Lehtoniemen kaavaan otetun uuden alueen (0,033 km², kartassa keltaisella) sekä osittain vanhoja kartoitettuja alueita. Raportista löytyy kuviokohtaiset luontotyytit ja ehdotus rakentamiselta säästettäviltä alueilta.

Maastokäyntien yhteydessä tarkastettiin vuonna 2000 tehdyn luontoselvityksen (Hyttinen, 2000) potentiaaliset kuviot mahdollisten arvokkaiden lajien varalta. Tästä kartoituksesta on muutamia kommentteja uuden alueen kuviotietojen jälkeen.

Luontotyyppejä tyytitettiin Raunio ym. (2008) luontotyyppejä mukaillen ja lajimäärityksessä käytettiin Retkeilykasviota (Hämet-Ahti ym., 1998).

Maastokäynnit toteutettiin 19.6-29.6.2017 välisenä aikana kuutena päivänä.

Kuva 1 Selvitysalue valkoisin rajoin, sinisellä aiempien kartoitusten kuviot, keltaisella uusi alue. Raportin kuviot on numeroitu karttaan. Rakentamisen ulkopuolelle jäävät viheralueet on merkitty vihreällä.

Alueen luontotyyppit ja kasvillisuus

1. Mustikkatyypin varttunut sekametsä

Kuva 2 Kuvion 1 sekametsää

Monitasoinen sekametsä: kuusi, mänty, kataja, pihlaja, hieskoivu. Pohjakerroksen sammalpeite on yhtenäinen sammalpeite. Kenttäkerroksen valtalajina on mustikka. Sen ohella lajistossa metsäalvejuuri, metsä-imarre, lillukka, oravanmarja, metsätähti, vanamo, velholehti ja **yövilkka**. Yövilkka viihtyy vain metsissä, joiden sammalkerros on saanut olla pitkään koskematta. Puuston ikärakenne vaihtelee ja lahoppuuta on tarjolla kiitettävästi. Lahopuilla on myös kääpiä. Eteläosassa on vaikuttavan näköinen sammaleinen kivikko.

Kuvio olisi hyvä jättää alueelle virkistysmetsäksi.

2. Mustikkatyypin varttunut mäntyvaltainen sekametsä

Kuva 3 Kuvion 2 kallioista sekametsää

Kuvion puusto eri-ikäisrakenteinen ja lajistossa mänty, kuusi, kataja, hieskoivu. Mustikka on valtalajina, lisäksi puolukka, vanamo, metsämitikka ja metsätähti sekä kallioisimmalla kohdin kanerva ja variksenmarja. Seinäsammaleen lisäksi pohjakerroksessa kasvaa mm. pallero- ja harmaaporonjäkälää ja pilkkunahkajäkälää. Tien ja kuvion välissä kallio on esillä.

3. Rehevä lehtomainen pajukko

Kuva 4 Kuvio 3

Nuottaniementien ja Lehtoniementien väliin jää kostea kaistale, jolla kasvaa mm. raita, harmaaleppä ja kiiltopaju. Kenttäkerroksen lajisto on runsas, mutta lajit tavanomaisia: poimulehti, koiran- ja vuohenputki, niittyleinikki, nurmitädyke, hiiren- ja aitovirna, valkoapila, maitohorsma, ahomansikka, niittynätkelmä, ojakellukka hiirenporras, siankärsämö, kevätpiippo, huopaohdake, mustikka mesiangervo, niittysuolaheinä ja useita heiniä esimerkiksi koiranheinä ja nurmipuntarpää.

4. Lehtometsä, jossa noro.

Kuva 5 Kuvion 4 noro

Kiviröykkiöstä virtaa noro, joka mutkittelee omassa uomassa rantaan. Ympäröivän metsän kasvillisuus on lehtomaista. Uoman lähistöllä kasvaa rentukka, luhtalemmikki, rönsyleinikki, leskenlehti, iso- ja metsäalvejuuri, korpi- ja metsäimarre, suo-ohdake, käenkaali, metsäorvokki, puolukka, ahomansikka, vadelma, maitohorsma, kultapiisku ja lillukka. Noron eteläpuolella rinne on suurten sammaleisten kivien peittämä tieltä rantaan asti.

Vaikka noro on pienialainen, se on luonnontilaisen kaltainen ja vaikuttaa ympäröivään kasvillisuuteen. Kuvio olisi hyvä säästää rakentamiselta.

5. Mustikkatyypin valoisa sekametsä

Kuva 6 Kuvion 5 valoisaa sekametsää

Rannassa kasvaa tervaleppää, ylempänä mäntyä, pihlajaa ja kuusta. Kenttäkerroksessa valtalajina mustikka, sen ohella kielo, metsämitikka, vanamo.

6. Karuhko mosaiikkinen sekametsä, ura

Kuva 7 Kuvion 6 läpäisevä ura

Kuviolla on mosaiikkimaisesti karumpaa maaperää, kalliota ja soistumaa. Paljon lehtipuiden taimia ja nuoria havupuita. Kenttäkerroksen rehevyys vaihtelee, lajistossa mm. nuokkuhelmikkä, suo-orvokki, puna-ailakki, ahomansikka, maitohorsma, hiirenporras ja ojakellukka.

7. Asutusta

8. Puolukkatyypin männikkö

Kuva 8 Pienialainen puolukkatyypin männikkö

Nuottaniementien ja Lehtoniementien väliin jäävällä kaistaleella on kallio esillä. Kasvillisuus on sekoitus kuivan kankaan ja tienpientareen kasvillisuutta esim. mustikka, kanerva ja maitohorsma. Mäntyjä ja nuorta lehtipuuta kasvaa harvakseltaan.

Kommentteja aiemmin kartoitettuihin kuvioihin

Kaikki *Kuopion Lehtoniemen Osayleiskaavan Kasvillisuus*-karttaan (5.11.2003) paikallisesti arvokkaiksi merkityt kohteet tulisi säästää viherverkkoon luontotyyppiensä puolesta. Lisäksi seuraavat kuviot olisi suotavaa säästää kokonaan tai osittain rakentamiselta. Niillä on maisemallista arvoa tai ne monipuolistavat lajistollaan alueen luontoa.

24. Lehtomainen kangas & 25. Lehtimetsä & 26. Lehtomainen kangas

Kuva 9 Kuvioilta löytyy lahoppuustoista lehtoa

Kuvioiden puusto on eri-ikäisrakenteista ja monilajista. Lahoppuustoa on runsaasti. Kenttäkerros on lehtoa, alueella kasvaa paljon suursaniaisia: kotkansiipi, hiirenporras ja isoalvejuuri sekä lehtolajistoa esimerkiksi lehto-orvokki ja koiranheisi. Nämä kuviot tai ainakin niiden itäisimmät osat olisi syytä säästää rakentamiselta alueen lajistoa monipuolistavina hienoina laikkuina.

27. Hakkuualue

Hakkuualueen ja Kuikkalammen väliin jää hienoa virkistysmetsää, jota ei ole mainittu aiemmassa kartoituksessa. Lajistoltaan laikku ei ole harvinainen, vaikka kalliolla viihtyykin taantumaan päin ollut kissankäpälä. Maisemallisesti tämän kallioisen rannan toivoisi säilyvän eheänä.

36. Lehtomainen kangas & 27. Hakkuualue

Kuva 10 Kuvion noro laskee suursaniaisten välissä

Tienvieressä kulkee oja, joka on suureksi osin noromainen. Se mutkittellee omassa uomassaan, jossa on sammaleisia kiviä. Lajistossa on hiirenporras, isoalvejuuri, korpi-imarre, isonokkonen, oravanmarja, käenkaali, vadelma, koiran- ja karhunputki, puna-ailakki ja sudenmarja. Noro laskee painanteeseen, jossa kasvaa hiirenporras, vehka, kurjenjalka, vadelma, ojakellukka, mustaviinimarja, isonokkonen, terttualpi, puna-ailakki.

Noro on osittain kuvion 27 puolella, joten kaavaa suunnitellessa on huolehdittava, että kuviolta 27 säästetään riittävä suojavyöhyke norolle.

61. Kuiva mäntykangas & 63. Lehtomainen sekapuukangas & 64. Lehtomainen kangas

Kuva 11 Maisemametsää

Rinne on korkeusvaihteluidensa puolesta hieno ja maisemallisesti tärkeä kokonaisuus. , jonka soisi säästävän rakentamiselta. Rinteen alaosissa on myös lehtomaista kasvillisuutta esimerkiksi koiranheistä.

Yhteenveto

Kuvassa 1 on esitetty rakentamiselta säästettävät viheralueet. Uudelta alueelta tien lännen reuna on hienoa luonnontilaisen kaltaista virkistysmetsää, joka on yhteydessä mäkeen. Tien Idänpuolelta tulisi säästää norokuvio.

Kuopion Lehtoniemen Osayleiskaavan kasvillisuus-karttaan (5.11.2003) paikallisesti arvokkaat kohteet tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle. Kuikkalammen metsät ja luhdet olisi suotavaa jättää rakentamisen ulkopuolelle. Myös Lehtoniemen korkeinta kohtaa ympäröivä metsä on hienoa ja maisemallisesti arvokasta. Se muodostaa hienon ja viihtyisän viheraluekokonaisuuden.

Lähteet

Hyttinen, M. 2002. Lehtoniemen kasvillisuusinventointi 2000

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P.(toim.) 1998. Retkeilykasvio, 4. uudistettu painos. Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvimuseo, Helsinki.

Kuopion kaupunki, Yleiskaavatoimisto.2003. Kartta13a: Kuopion Lehtoniemen Osayleiskaava Kasvillisuus 5.11.2003.

Raunio, M., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2. Suomen Ympäristö 8/2008. Suomen Ympäristökeskus, Helsinki.